# نصف النهار تکوینی در ربع مسکون

(34:50)

خب آیا در کروت زمین، یک نصف النهار تکوینی می‌توانیم پیدا کنیم یا نه؟ ببینید استاد در کتاب دروس هیئت و سایر رشته‌های ریاضی به تفصیل فرموده‌اند؛ در قدیم نیم روز خیلی معروف است. قدیمی ها چه کار کرده‌اند؟ ربع مسکون داشتند؛ از شرق ترین بلاد که الآن ژاپن و سیبری است، تا غرب ترین بلاد بروی که آن زمان می‌دانستند؛ مغرب و مراکش و اسپانیا بود. می‌گفتند این کل معموره است؛ ربع مسکون است. خب درست است که هر کدام از اینها برای خودشان نصف النهار دارند اما کل این دنیای مسکون ِخاکی هم نصف دارد. نصف النهاری برای کل است. گویا این را یک واحد فرض بگیرید، نیم روزش چه زمانی است؟ قبة الارض است. یعنی اگر این ربع مسکون را حدوداً صد و هشتاد درجه فرض بگیرید، برآمدگی آنکه وسطش است، قبة الارض است. به آن نیم روز می‌گفتند. نصف النهاری است که وقتی شمس به آن می‌رسد روز کل ربع مسکون نصف شده است؛ نیم روز. این کجا بوده است؟ در کتب قدیمی هم هست. از سیستان عبور می‌کرده. سَجزی هم آمده ولی سیستان است. دیدم بعضی‌ها در تاریخ سیستان مفصل شاهد آورده‌اند. دو شاهدی خیلی قدیمی که این نصف النهار تکوینی بوده است. یعنی می‌گفتند نصف دنیا است. نیم روز دنیا است. حتی دیدم گفته اند این زابل که الآن می‌گوییم «زاول» بوده است. «و» و «ب» نزدیک هم بوده‌اند، لذا به «ب» تبدیل شده است. «زاول» یعنی همان نصف النهاری که زوال کل بوده است. نیم روز کل ربع بوده است. از سیستان عبور می‌کرده است. لذا نصف النهاری که تکوینی پشتوانه آن بوده، از ایران عبور می‌کرده. بعداً به فرانسه و ... رفته است. این تشکیلاتی است که قبلاً بوده است.

**شاگرد**: ربع مسکونی را نصف می‌کردند؟

**استاد**: بله، اندازه‌ای که اطلاع داشتند می‌گفتند وسطش اینجا می‌شود.

---

بازبینی #2
ایجاد شده 27 ژانویه 2026 15:29:27 توسط ... .
به روزرسانی شده 27 ژانویه 2026 15:30:31 توسط ... .